

Лист МОН від 10.01.2023 р. № 1/385-23 “Про розрахунок обсягу освітньої субвенції на 2023 рік”

 document.vobu.ua/doc/17110

January 20, 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 10.01.2023 р. № 1/385-23

Обласним, Київській міській військовим адміністраціям
Засновникам закладів освіти, що фінансуються за рахунок освітньої субвенції

Про розрахунок обсягу освітньої субвенції на 2023 рік

Міністерство освіти і науки України повідомляє, що 30 грудня 2022 року прийнято постанову КМУ № 1472 “Деякі питання розподілу обсягу освітньої субвенції на 2023 рік”. Вказаною постановою КМУ затверджено розподіл освітньої субвенції між місцевими бюджетами та внесені зміни до Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6 “Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам”, та Формула розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1088 “Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами”. Вищезазначена постанова КМУ знаходиться за посиланням: <https://cutt.ly/k2poUq2>.

Міністерство освіти і науки України надає до відома та врахування в роботі фінальні розрахунки обсягів освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на 2023 рік (simulator 2023_30.12.2022.xlsx).

Міністерство освіти і науки України за підтримки шведсько-українського проєкту “Підтримка децентралізації в Україні” (SALAR International) підготувало інформаційні довідки щодо розрахунку обсягів освітньої субвенції для обласних бюджетів та бюджетів територіальних громад на 2023 рік. Фінальні розрахунки та інформаційні довідки розміщені на вебсайті міністерства за посиланням: <https://cutt.ly/32zCScn>.

Інформаційні довідки призначені для кращого розуміння особливостей розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами та можуть бути одним із основних джерел інформації для засновників закладів освіти в процесі аналізу ефективності мережі закладів та прийняття управлінських рішень щодо її оптимізації.

Наразі Інформаційна довідка щодо розрахунку освітньої субвенції для кожного місцевого бюджету містить:

- базову інформацію про засновника та огляд розподілу освітньої субвенції, включаючи історію розподілу з 2019 року (або з моменту створення територіальної громади);
- підсумки розподілу освітньої субвенції та детальний розрахунок обсягу освітньої субвенції на 2023 рік згідно з формулою розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1088 “Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами” (зі змінами).

Згодом Інформаційна довідка щодо розрахунку освітньої субвенції для кожного місцевого бюджету буде доповнена графічною інформацією щодо розподілу освітньої субвенції, що дозволить порівняти динаміку зміни окремих параметрів, та переліком закладів загальної середньої освіти (без врахування приватних, спеціальних та вечірніх ЗЗСО).

Зауважимо, що джерелом даних для розподілу обсягу освітньої субвенції на 2023 рік є персональні дані здобувачів освіти, подані безпосередньо закладами освіти в програмно-апаратному комплексі “Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту” (ПАК “АІКОМ”). У разі виявлення в Інформаційних довідках помилкових чи застарілих даних, рекомендуємо засновникам актуалізувати дані в ПАК “АІКОМ”, адже повна та достовірна інформація про заклади загальної середньої освіти є дуже важливою для формування освітньої політики в умовах децентралізації та значної міграції здобувачів освіти у зв’язку з воєнними діями. Наразі триває робота з доопрацювання функціоналу ПАК “АІКОМ”, в тому числі, щодо статусів записів про учнів. Про особливості роботи з базою персональних даних учнів протягом 2023 року буде повідомлено згодом.

Крім того, Міністерство освіти і науки України як головний розпорядник освітньої субвенції надає роз’яснення щодо особливостей розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами у 2023 році.

Підготовка розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами на 2023 рік проходила в дуже складних умовах війни, масових внутрішніх міграцій вчителів та учнів, пріоритетності підтримки безпекового сектору. Кількість учнів закладів загальної середньої освіти зменшилася на 5 % порівняно з вереснем 2021 року, а загальний обсяг коштів, виділених на освітню субвенцію з державного бюджету, зменшено на 20 % порівняно з 2022 бюджетним роком. МОН було зобов’язане здійснити розподіл освітньої субвенції з урахуванням цих обмежень. З метою відстеження міграції учнів МОН вперше запровадило збір персональних даних всіх учнів закладів загальної середньої освіти, подібний до збору персональних даних про вчителів, що був запроваджений роком раніше. МОН вирішило зберегти формулу розподілу освітньої субвенції, яка використовувалася з 2018 по 2022 роки, з наступними двома суттєвими змінами, які діятимуть лише у 2023 бюджетному році:

- додаткові години навчального плану на окремі предмети, факультативні курси, індивідуальні заняття тощо вилучено з державного фінансування. Це означає, що навчальні плани, які використовувались при розподілі освітньої субвенції, було скорочено;
- застосування коефіцієнта 0,9 для коригування обсягу субвенції, розрахованого за формулою розподілу освітньої субвенції, що діяла у минулому році.

Крім того, враховуючи нестабільний характер набору учнів до закладів загальної середньої освіти, який, імовірно, ще зміниться протягом 2022/2023 навчального року, оскільки Збройні Сили України звільняють більше окупованих територій, оцінка розрахункової наповнюваності класів на основі ситуації у вересні 2022 року не є об'єктивною. З цієї причини розрахункову наповнюваність класів для кожного засновника закладів загальної середньої освіти було збережено саме на тому значенні, що використовувалося при обрахунку обсягу освітньої субвенції на 2022 рік.

Далі детальніше про механізм розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами.

Відповідно до частини третьої статті 103² Бюджетного кодексу України освітня субвенція розподіляється між відповідними бюджетами на основі формули, яка розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері освіти, та затверджується Кабінетом Міністрів України і має враховувати, зокрема, такі параметри:

- 1) кількість учнів закладів загальної середньої освіти, учнів, які здобувають повну загальну середню освіту в закладах професійної (професійно-технічної) освіти державної та комунальної власності, студентів, які здобувають повну загальну середню освіту в закладах фахової передвищої освіти і коледжах державної та комунальної власності, у міській та сільській місцевості, гірських населених пунктах;
- 2) розрахункову наповнюваність класів;
- 3) навчальні плани.

Фактична кількість ставок педагогічних працівників чи фактичний фонд оплати праці педагогічних працівників не враховуються при розподілі освітньої субвенції між місцевими бюджетами.

Формування обсягів освітньої субвенції для місцевих бюджетів на 2023 рік здійснено відповідно до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1088 “Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами” (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 року № 1472 “Деякі питання розподілу обсягу освітньої субвенції на 2023 рік”, далі – Формула).

Розподіл обсягу освітньої субвенції між місцевими бюджетами здійснюється також на підставі контингенту учнів усіх типів закладів загальної середньої освіти (обрахунок обсягу субвенції на 2023 рік вперше здійснено на підставі персональних даних учнів, поданих закладами загальної середньої освіти в програмно-апаратному комплексі “Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту” (ПАК “АІКОМ”)) та з урахуванням об’єктивних параметрів щільності учнів і відсотка населення, що проживає у сільській місцевості, станом на 2022 рік.

Для обчислення кількості ставок вчителів закладів загальної середньої освіти застосовується показник *розрахункової наповнюваності класів* – середнього рівня наповнюваності класів закладів загальної середньої освіти відповідної територіальної громади (або середній рівень наповнюваності класів закладів загальної середньої освіти, фінансування яких здійснюється з відповідного обласного бюджету) за умови раціональної організації шкільної мережі.

Для усіх територіальних громад розрахункова наповнюваність класів зазвичай визначається залежно від щільності учнів та відсотка населення, що проживає в сільській місцевості. Проте, зважаючи на військові дії, у 2023 році для бюджетів територіальних громад застосовується розрахункова наповнюваність класів учнями групи I, визначена для них на 2022 бюджетний рік.

Довідково: учні групи I – учні, які здобувають загальну середню освіту у початкових школах, гімназіях, ліцеях, закладах спеціалізованої освіти (мистецьких, спортивних, військових (військово-морських, військово-спортивних), наукових ліцеях, ліцеях з посиленою військово-фізичною підготовкою), крім учнів спеціальних класів та класів з вечірньою формою здобуття освіти у таких закладах.

Визначення розрахункової наповнюваності класів для інших груп залишилося без змін.

Розрахункова наповнюваність класів учнями закладів загальної середньої освіти для обласних бюджетів становить 20; для бюджету м. Києва та всіх приватних закладів загальної середньої освіти – 27,5.

Для інших груп учнів та студентів розрахункова наповнюваність становить:

- класів учнями, які здобувають загальну середню освіту у спеціальних школах, спеціальних класах закладів загальної середньої освіти, виховних груп учнями спеціальних шкіл, крім учнів, що приходять на навчання, – 9;
- класів учнями, які здобувають загальну середню освіту у навчально-реабілітаційних центрах, виховних груп учнями навчально-реабілітаційних центрів, крім учнів, що приходять на навчання, – 6;
- класів учнями, які здобувають загальну середню освіту у класах (групах) з вечірньою формою навчання закладів загальної середньої освіти, – 16;

- виховних груп учнями гімназій та ліцеїв, у складі яких є інтернати з частковим або повним утриманням учнів, закладів спеціалізованої освіти (мистецьких, спортивних, військових (військово-морських, військово-спортивних), наукових ліцеїв, ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою), дитячих будинків, крім учнів, що приходять на навчання, – 20;
- груп учнями, які здобувають повну загальну середню освіту у закладах професійної (професійно-технічної) освіти державної або комунальної власності, – 26;
- груп студентами, які навчаються за державним та регіональним замовленням і здобувають повну загальну середню освіту у закладах фахової передвищої освіти і коледжах державної власності, що мають статус окремих юридичних осіб та згідно із Законом України “Про Державний бюджет України на 2018 рік” (додаток 10) передані для фінансового забезпечення з місцевих бюджетів, та комунальної власності, – 23.

Показник *середнього (розрахункового) розміру заробітної плати з нарахуваннями* на 2023 рік складає: 204,82 тис. грн – для вчителів закладів загальної середньої освіти, 267,89 тис. грн – для керівників закладів та установ освіти, 179,43 тис. грн – для асистентів вчителів в інклюзивних класах, 238,49 тис. грн – для педагогічних працівників інклюзивно-ресурсних центрів, 74,41 тис. грн – для вчителів закладів загальної середньої освіти, яким (в яких) оголошено простій. У структурі середньої розрахункової заробітної плати враховано всі обов’язкові доплати та надбавки, передбачені чинним законодавством, зокрема надбавку за престижність педагогічної праці у розмірі 25 %, допомогу на оздоровлення та щорічну грошову винагороду у розмірі місячного посадового окладу.

Обсяг субвенції на оплату праці з нарахуваннями директорів шкіл, їх заступників та інших педагогічних працівників, що не проводять уроки, обчислюється за допомогою відповідного коефіцієнта приведення. *Коефіцієнт приведення кількості ставок педагогічного персоналу (крім учителів)*, що застосовано при розподілі освітньої субвенції між місцевими бюджетами, у 2023 році не змінено і наведено у таблиці:

Відсоток сільського населення	Коефіцієнт приведення кількості ставок педагогічного персоналу (крім учителів)
Від 0 до 20	0,23
Від 20 до 40	0,33
Від 40 до 60	0,43
Від 60 до 80	0,48
Від 80 до 100	0,53

Для обласних бюджетів, бюджету м. Києва, приватних закладів загальної середньої освіти коефіцієнт приведення кількості ставок педагогічного персоналу (крім учителів) у 2023 році становить 0,23.

Обсяг субвенції на оплату праці з нарахуваннями педагогічного персоналу (крім учителів) обчислюється шляхом множення кількості учнів на відповідний коефіцієнт приведення, що в свою чергу множиться на фінансовий норматив бюджетної забезпеченості, який на 2023 рік складає 9517 гривень.

Коефіцієнт приведення кількості ставок педагогічного персоналу (крім учителів) є більшим для громад із високою часткою сільського населення, адже в мережі таких громад має функціонувати більша кількість закладів загальної середньої освіти, як правило, з меншою кількістю учнів, що зумовлює необхідність утримання більшої (відносно кількості учнів) кількості ставок директорів, заступників директорів та інших посад педагогічних працівників, що вводяться до штату кожного закладу.

Крім того, до розрахунку субвенції включається кількість ставок педагогічних працівників при поділі класів на групи та надбавка для закладів, які розташовані в гірській місцевості, в обсязі 25 %. Детальні розрахунки цих складових освітньої субвенції наведені в інформаційних довідках.

Навчальний план – середня кількість академічних годин на тиждень, що передбачена типовими навчальними планами для відповідних типів закладів загальної середньої освіти. У 2023 році обсяг освітньої субвенції для всіх місцевих бюджетів визначається без урахування додаткових годин навчального плану для учнів групи I на окремі предмети, факультативні курси, індивідуальні заняття тощо. Таким чином, навчальний план, що застосовано при розподілі освітньої субвенції між місцевими бюджетами у 2023 році, наведено у таблиці:

Тип закладу	Навчальний план, годин		
	Початкова освіта	Базова середня освіта	Профільна середня освіта
Заклади загальної середньої освіти	23	32,7	35,5
Спеціальні школи та навчально-реабілітаційні центри	36	36	36
Класи з вечірньою формою навчання	23		
Заклади професійної (професійно-технічної) освіти (в частині здобуття повної загальної середньої освіти)	28		
Заклади фахової передвищої освіти і коледжі (в частині здобуття повної загальної середньої освіти)	30		

Варто зауважити, що у 2023 році до обсягу освітньої субвенції для всіх місцевих бюджетів (без урахування обсягів освітньої субвенції обласним бюджетам, передбачених на оплату простою) застосовується коефіцієнт 0,9. Така норма є вимушеним тимчасовим заходом, адже під час війни фінансові ресурси державного бюджету є вкрай обмеженими, а пріоритетом є оборона держави.

Для місцевих бюджетів, заклади загальної середньої освіти яких провадять освітній процес та надали персональні дані учнів, обсяг освітньої субвенції визначено за Формулою, описаною вище. Для місцевих бюджетів, в яких закладам загальної

середньої освіти оголошено простій у зв'язку із окупацією чи веденням активних бойових дій, кошти для оплати простою, передбачені в обласному бюджеті.

Освітня субвенція в частині оплати простою, що передбачається в обласних бюджетах, дорівнює добутку $2/3$ посадового окладу вчителя вищої категорії з підвищенням (підвищення на 10 % відповідно до постанови КМУ від 11.01.2018 № 22 “Про підвищення оплати праці педагогічних працівників”) та кількості педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, яким (в яких) оголошено простій в області, збільшений на 22 відсотки нарахування єдиного соціального внеску на фонд заробітної плати. До розрахунку враховувалася кількість педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, яким (в яких) оголошено простій в області, за даними ОВА.

Нагадуємо, що відповідно до постанови КМУ від 07.03.2022 № 221 “Деякі питання оплати праці працівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, в умовах воєнного стану” керівникам державних органів, підприємств, установ та організацій, що фінансуються або дотуються з бюджету, надано право до припинення чи скасування воєнного стану в Україні в межах фонду заробітної плати, передбаченого у кошторисі, самостійно визначати розмір оплати часу простою працівників, але не нижче від двох третин тарифної ставки встановленого працівникові тарифного розряду (посадового окладу).

При цьому ОВА мають щомісяця здійснювати фінансування вказаних видатків відповідно до фактичної кількості педпрацівників, яким оголошено простій, та встановлених їм посадових окладів (ставок заробітної плати) згідно з тарифними розрядами і з передбаченими для них підвищеннями, як це зазначено у постанові КМУ від 30.12.2022 № 1472 “Деякі питання розподілу обсягу освітньої субвенції на 2023 рік”.

Територіальні громади, в яких є заклади загальної середньої освіти на простої, повинні будуть звертатися до ОВА за цими коштами, підтверджуючи щомісяця фактичну кількість вчителів, яким оголошено простій.

Освітня субвенція для оплати простою для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти не передбачена.

Відповідно до пункту 8 Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 6 (із змінами), засновники самостійно здійснюють розподіл освітньої субвенції між відповідними закладами та установами освіти для забезпечення в повному обсязі обов'язкових виплат на оплату праці з нарахуваннями педагогічним працівникам. Засновники не зобов'язані застосовувати Формулу для розподілу обсягу освітньої субвенції між закладами освіти та можуть здійснювати перерозподіл субвенції, що обрахована за окремими складовими Формули.

Слід зазначити, що у випадку, якщо фактична (середня) наповнюваність класів є меншою за розрахункову (нормативну) наповнюваність класів чи в разі утримання малокомплектних закладів, різниця в кількості ставок педагогічних працівників має покриватися за рахунок власних доходів місцевого бюджету.

Нагадуємо, що згідно з пунктом 6 Порядку та умов за рахунок субвенції не здійснюється фінансування закладів загальної середньої освіти (крім закладів початкової школи та приватних закладів загальної середньої освіти), кількість учнів в яких становить менше 25 осіб.

У 2023 році територіальні громади мають продовжувати аналізувати ефективність діючої шкільної мережі та приймати управлінські рішення щодо формування оптимальної мережі закладів загальної середньої освіти, що буде якнайкраще забезпечувати освітні потреби учнів, які здобувають загальну середню освіту на всіх її рівнях, у тому числі, шляхом утворення опорних закладів освіти з кількістю учнів (без урахування їх кількості у філіях) не менш як 200 осіб. Для організації підвезення учнів та педагогічних працівників, в першу чергу, до опорних закладів освіти, у Державному бюджеті на 2023 рік передбачено 1,0 млрд гривень на придбання шкільних автобусів, у тому числі обладнаних місцями для дітей з особливими освітніми потребами.

Процес оптимізації мережі доцільно розпочати з аналізу затверджених штатних розписів закладів освіти та перевірки обчислення фактичної кількості ставок педагогічних працівників, що утримуються за рахунок освітньої субвенції. Ставки педагогічних працівників, введення яких не передбачено чинним законодавством або не є обов'язковим, можуть фінансуватися виключно за рахунок власних доходів місцевих бюджетів.

Пунктом 2 частини першої статті 89 Бюджетного кодексу України передбачено, що видатки на загальну середню освіту належать до видатків, що здійснюються з бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад. Крім того, відповідно до Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6 (із змінами), відповідні місцеві ради мають право додатково понад обсяги субвенції планувати та здійснювати з місцевих бюджетів оплату поточних та капітальних видатків закладів та установ освіти, що визначені у статті 103² Бюджетного кодексу України.

Відповідно до частини першої статті 51 Бюджетного кодексу України керівники бюджетних установ утримують чисельність працівників та здійснюють фактичні видатки на заробітну плату, включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах бюджетних асигнувань на заробітну плату, затверджених для бюджетних установ у кошторисах.

Відповідно до частини четвертої статті 77 Бюджетного кодексу України Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, міські, районні, селищні, сільські ради при затвердженні відповідних бюджетів враховують у першочерговому порядку потребу в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати.

Отже, в черговий раз наполягаємо на неухильному виконанні статей 51 та 77 Бюджетного кодексу України при затвердженні місцевих бюджетів та просимо у повному обсязі забезпечити видатки на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників відповідно до чинного законодавства, у тому числі, в разі необхідності, за рахунок власних доходів місцевого бюджету.

Перерозподіл обсягу освітньої субвенції протягом бюджетного року за рішенням Кабінету Міністрів України може бути здійснено виключно з об'єктивних причин, які не враховані у формулі розподілу освітньої субвенції, зокрема помилково врахований контингент учнів, суттєва міграція учнів тощо. Перевищення фактичної кількості ставок над розрахунковою чи збільшення надбавки за престижність педагогічної праці не є підставою для здійснення перерозподілу освітньої субвенції.

У разі виявлення помилок у вихідних даних, що використовуються при розподілі освітньої субвенції, рекомендуємо кожному закладу освіти невідкладно здійснити відповідні коригування персональних даних учнів в програмно-апаратному комплексі "Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту" (ПАК "АІКОМ").

Наголошуємо на критичній необхідності підтримування бази з персональними даними учнів в актуальному стані протягом усього року. Це дозволить МОН оперативно відслідковувати міграції учнів і за потреби здійснювати перерозподіл освітньої субвенції. Перерозподіл освітньої субвенції можливий тільки на основі персональних даних учнів.

Також нагадуємо, що відповідно до статті 32 Закону України "Про Державний бюджет на 2023 рік" залишки освітньої субвенції, які утворилися на кінець 2022 року, автоматично спрямовані до спеціального фонду МОН. Далі ці кошти будуть розподілені на різні потреби. Передусім на оплату праці педагогічним працівникам та погашення кредиторської заборгованості, що утворилася у 2022 році.

За рахунок залишків освітньої субвенції також фінансуватимуться територіальні громади, які будуть звільнені від російських окупантів та відновлять освітній процес.

Просимо обласні військові адміністрації сприяти у поширенні цього листа та інформаційних довідок щодо розрахунку обсягів освітньої субвенції на 2023 рік серед територіальних громад області.

Також просимо обласні та Київську міську військові адміністрації надати дані посадових осіб області / міста Києва, відповідальних за освітню субвенцію, за посиланням: <https://cutt.ly/d05DBFz> з метою подальшого створення групи в Telegram

задля оперативної комунікації.

Заступник Міністра
Світлана ДАНИЛЕНКО